

HEER EN KNECHT

Een ironische lotsbeschikking wilde, dat het huis dien winter in diepere eenzaamheid dan ooit tevoren was gelegen. Wekenlang blies er een venijnige Noordoostenwind over de wereld, die als een vlijmend stalen mes al het leven op aarde scheen af te snijden. De konijnen kropen diep weg onder den grond, maar zelfs in hun holen werden zij door de vorst achterhaald en voor eeuwig verkild. Een eenzame leeuwerik fladderde door den hardblauwen hemel, op zoek naar voedsel dat zich niet meer liet vinden. De duinen bevroren tot steenachtige, scherp-gelijnde klompen en de lage vlakken daartusschen toonden onbarmhartig hun versteening in de kille winterzon. Op sommige dagen was de vrieswind zoo bar, dat de leveranciers er niet tegen op konden tornen en het hooren en bezorgen eenvoudig achterwege lieten. Dan moest Willem, weggedoken in zijn kraag, met een hengselmand aan den arm, naar het dorp loopen, waarheen de wind hem nog sneller voortjoeg dan reeds zijn bedoeling was. Vloekend wees hij de winkeliers op hun nalatigheid, maar zij beweerden dat hier force majeure in het spel was, en hij moest hem eindeloos schijnende praatjes aanhooren over de bijzondere weersomstandigheden en de gevolgen daarvan. De terugtocht werd een helsche kwelling. De van voren op hem aanstormende ijzige tocht beet hem in neus, oogen en ooren, joeg door zijn zwaren duffelschen jas heen, als was het een vloeiblad, en verstramde zijn kuitspieren zoodanig, dat hij af en toe moest stampen om nog eenige lenigheid te behouden. Na zoo'n tocht scheen het hem, dat hij door ijszeeën had gewaad om zijn woning te bereiken, dat er werelden lagen tusschen dit huis en het gebied waar de anderen woonden. En als hij dan het gelaat van den baron weerzag, dat onveranderd op slecht weer stond, kon Willem zich met zijn terugkeer geen geluk wenschen. Evenmin begeerde hij terug naar de wereld, die hij achter zich had gelaten. Hij wilde slechts het algeheele vertrouwen van dezen man, niets anders, en hij wist, dat die volkomenheid er nooit zou wezen. En nu, na zooveel jaren, werd hij zich ervan bewust, wat hij in zijn meester had gezocht maar niet gevonden: een metgezel, die in zijn onwrikbare standvastigheid hem zou helpen de ontgoocheling om het leven te dragen en dien hij zou helpen volharden in zijn standvastigheid. Maar de baron behoefde blijkbaar geen hulp, anders dan voor zijn materiele verzorging. Hij bezat waarschijnlijk — Willem wist het niet met zekerheid — geen milde herinnering, zooals zijn knecht. Nooit was de harde lijn van dat leven gebroken, geen oogen hadden hem liefhebbend aangezien, geen vrouwenarmen hem gekoesterd. Niets was er in hem van den weemoed, die Willem soms, nu hij de vijftig naderde, kon overvallen. En de baron was toch slechts een jaar ouder dan zijn bediende.

Scherper dan ooit observeerde Willem den baron. Lang, heel lang, had hij vrijwel gedachteeloos geleefd, nu scheen de stroom van gewaarwordingen in vertienvoudigde hevigheid los te breken. In elke kleine beweging, elken oogopslag van Winterstein trachtte de knecht iets te vatten, dat hem het geheim van dezen man kon doen kennen. Hij wilde weten: was deze man ooit zijn genegenheid waard geweest? Was het wederzijdsche genegenheid, die hen destijds tezamen in de eenzaamheid had gedreven? En zoo er punten van aanraking waren geweest, bestonden deze nog? Vragen, die den knecht bleven kwellen, omdat hij terugschrikte voor hun beantwoording. In de lange nachten, als de slaap niet wilde komen, werden deze pro-